

معرفی یک اثر علمی راجع به اقلیم افغانستان

دوست و همکار من آقای داکتر داود رفیق پور از سالهای متمادی مصروف تحقیقات پیرامون تنوع زیستی و اکولوژی در افغانستان بوده و یک سری کتابهایی را در همکاری با متخصصان اروپائی در این مورد نوشته اند. عده ای ازین کتابها در وبسایت افغان - جرمن آنلاین نیز به علاقه‌مندان معرفی گردیده.

اخیراً در کنفرانس بین المللی سالانه مؤسسه ملل متحد راجع به تغییرات اقلیم که در شهر گلاسکو با اشتراک 200 نفر از رهبران کشور های جهان دایر گردید، موضوع تغییرات اقلیم در محراق جر و بحثها قرار داشت و توافقاتی نیز در زمینه صورت گرفت.

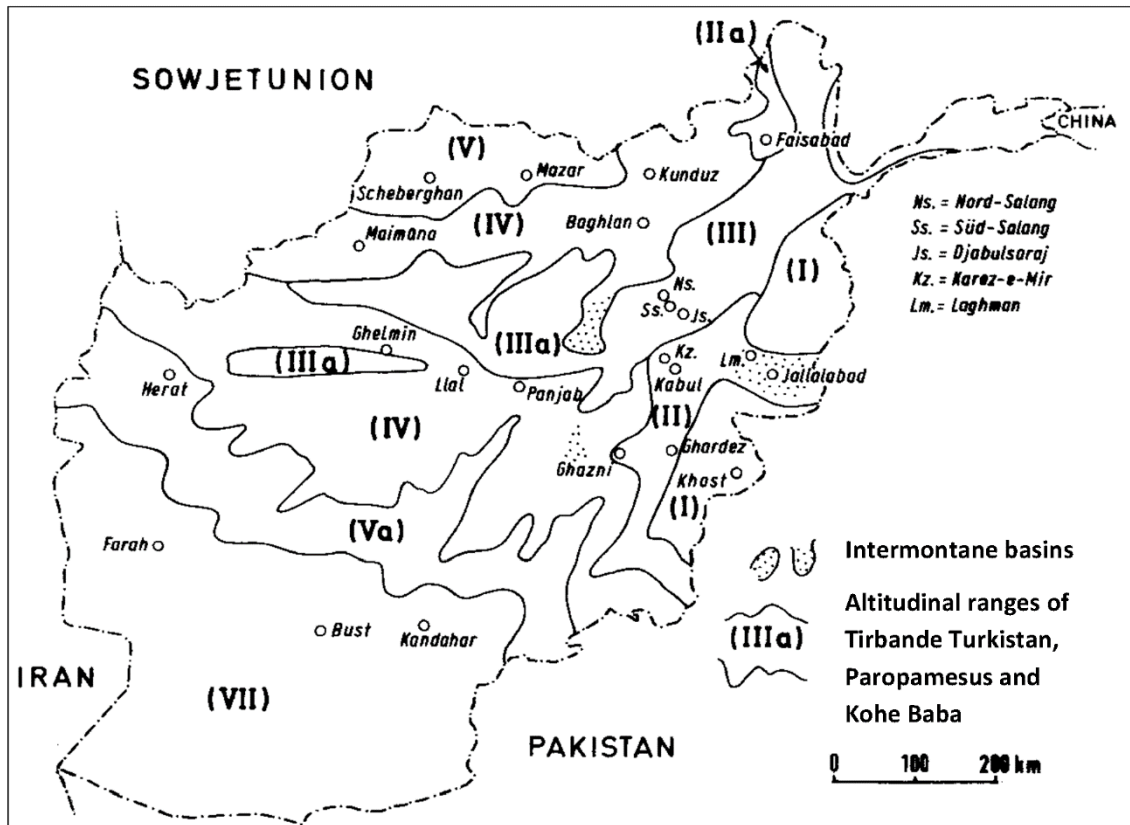
آقای رفیق پور قبلاً کار دیپلوم خویش را در مورد چگونگی بارندگی و اقلیم افغانستان تحت عنوان "تجزیه و تحلیل ریزش بارانها در افغانستان - تلاش برای تقسیمبندی مناطق مختلف اقلیمی کشور" در سال 1979 میلادی در انستیتوت جغرافیای دانشگاه بن در آلمان نوشته و آنرا نسبت اهمیت موضوع اکنون به دست نشر سپاریده اند. اهمیت موضوع یکی در اینست که این اثر می تواند به صورت مقایسوی مورد استفاده قرار گیرد و نشان دهد که اقلیم افغانستان طی 40 سال اخیر تا کدام اندازه تغییر کرده و بارندگی به کدام پیمانانه کاهش یافته و شدت و دوام خشکسالیها چطور بوده اند. این خشکسالیها که قلت مواد اولیه و گرسنگی را در قبال دارند، باعث دگرگونیهای اجتماعی و فاجعه های انسانی و طبیعی می گردند. اهمیت دوم قضیه در اینست که با در نظرداشت ارقام اقلیمی که در این اثر رؤیت داده شده و ارقام اقلیمی که در سالهای اخیر ثبت گردیده اند، می توان روند و سرعت تغییرات اقلیمی را بیان و پیش بینی کرد. این موضوع از اهمیت بسیار برخوردار است، زیرا با اقدامات مؤثر می توان شدت و دوام چنین فاجعه های طبیعی را که جامعه را به گرسنگی می کشاند، ملایمتر و کوتاهتر کرد. این کار علمی که به عنوان اولین کار تحقیقاتی یک محصل سمستر ششم پوهنتون بر مبنای ارقام اقلیمی از استیسنهای هواشناسی افغانستان پیرامون چگونگی بارندگی در این کشور صورت گرفته، به یقین کمبودهایی دارد. با وصف آنهم در این کار تلاش به خرج داده شده تا افغانستان بر مبنای رژیمهای بارندگی نواحی مختلفه آن به مناطق متمایز اقلیمی تقسیمبندی گردد.

در فصل اول این اثر بر مبنای تجزیه و تحلیل فیصدی تواتر بارندگیهای ماهانه استیسنهای هواشناسی افغانستان، مناطق مختلف کشور با رژیمهای مشخص بارندگی تشخیص می گردند و در نتیجه کشور ما به هفت منطقه مختلف اقلیمی تقسیمبندی شده. در فصل بعدی فیصدی تواتر بارانهای ماهانه نظر به فصلهای سال ارزیابی شده و امتحان می شود که مناطق تقسیمبندی شده بر پایه فیصدی تواتر بارانهای ماهانه در طول سال چه خصوصیتی را از خود نشان می دهند. پس از کاربرد متوذهای مختلف احصائیوی در فصلهای بعدی جهت تثبیت ویژگیهای مناطق اقلیمی تقسیمبندی شده، در پایان به کمک تجزیه و تحلیل فیصدی تواتر ارقام بارندگی روزانه برای چند استیشن هواشناسی انتخابی، صحت تقسیمبندی مناطق اقلیمی مختلفه که بر اساس ارقام بارندگی ماهانه صورت گرفته، دقیقتر و به مقیاس بزرگتر مورد امتحان قرار گرفته. نتایج که از این ارزیابی ها بدست می آیند، درستی تقسیمات مناطق اقلیمی افغانستان بر مبنای ارزیابی فیصدی تواتر بارندگیهای ماهانه را تصدیق می کند.

امید می رود که این کار علمی که بالای تجزیه و تحلیل کتی ارقام استیسنهای هواشناسی افغانستان استوار است و برای اولین بار به نشر سپرده می شود، برای محققین در داخل و خارج افغانستان مفید واقع شود. با استفاده از این اثر علمی امکانات بهتری برای استفادههای دوراندیشانه و آینده نگر از اوضاع طبیعی افغانستان میسر می گردد که در جهت ترقی و تکامل این کشور مدد می رساند.

نگارنده به این باور است که این کار دیپلوم یک کار تحقیقاتی است که با استفاده از متوذهای متداول احصائیوی، افغانستان را بر اساس ارقام بارندگی نواحی مختلف طبیعی آن به مناطق اقلیمی تقسیمبندی و آنرا برای اولین

بار نقشه برداری نموده است.

نقشه تقسیمات مناطق اقلیمی افغانستان بر مبنای تجزیه و تحلیل تواتر تقسیمات مجموعه بارانهای ماهانه. (جزئیات در رساله دیده شود)

در این رساله برای اولین بار خط سیر جبهات سایکلونیک از سیستم بادهای غربی را که از مناطق مدیترانه نشأت می نمایند و پس از گذشتن از فراز خاورمیانه به افغانستان می رسند، از طریق مقایسه با تحقیقاتی که با عین متودها در ترکیه منحصیث کشوری که مثل افغانستان در عین زون اقلیمی قرار دارد، صورت گرفته، تعقیب می شود. چون افغانستان در امتداد خط سیر این جبهات در نقطه آخری این سیستم سایکلونیک قرار دارد، بناً مقدار بارانهای زمستانی در این کشور کم است. از جانب دیگر در این کار علمی نشان داده شده که مناطق شرقی افغانستان تحت تأثیر بقایای جبهات مونسونی حارهئی هندوستان قرار دارد. این جبهات در این منطقه در تابستان یک مقدار بارانها را با خود می آورد. از درهماًیزی بارانهای سایکلونیک زمستانی و بارانهای مونسونی (موسمی) تابستانی شرایط برای نشو و نماى جنگلهای نوع هیمالیائی با درختهای کاج (*Cedrus deodara*) و جلغوزه (*Pinus gerardiana*) مهیا می گردد که فقط در همین نوار کم عرض از نورستان الی خوست و جدران گسترده اند و از سالیان متمادی متأسفانه تحت حملات شدید جنگزدائی قرار دارند.

امیدوارم که نشر این اثر از طریق آنلاین بتواند در خدمت جامعه علمی داخل و خارج افغانستان قرار گیرد. نگارنده برای آقای رفیق پور، این دانشمند پرکار مملکت، موفقیتهای بیشتر، صحتمندی و عافیت آرزو می نماید. علاقه مندان می توانند فایل PDF این اثر را از سایت ریسرچ آقای رفیق پور داوولود نمایند:

https://www.researchgate.net/publication/356344537_Precipitation_Analysis_in_Afghanistan -
The Attempt of a Regional Climate-eographic Classification of the Country Diploma Thesis 1979

پایان